

## **Töörühm: Noorte osalus Ida-Virumaa arengus.**

Töörühma juhhib Pille Sööt Ida-Viru Ettevõtluskeskuse juhataja

Mis on areng? Areng on plaanikohaselt esile kutustud kvaliteedi ja/või kvantiteedi muutus. Millest algab areng? Oskusest ja julgusest märgata probleeme. Tahtest ja soovist midagi muuta.

Millest sõltub areng? Vahvatest, erakordsetest ja unikaalsetest ettevõtmistest. Soovist ettevõetud asjad lõpuni viia. Suhtumisest suudan-tahan-teen.

Ükski eesmärk ei maksa aga midagi ilma tegutsemata. Suurte eesmärkide saavutamiseks koostatakse plaanid ja sõlmitakse kokkulepped nende elluviimiseks.

Eesmärk, kuhu Ida-Virumaa tahab jõuda 2013 aastaks, on kokku lepitud Ida-Virumaal maakonna arengukavas.

„Aastal 2013 on Ida-Virumaa positiivse mainega, ühtlaselt arenenud, kultuuriliselt mitmekesine ning taandunud keskkonnaprobleemidega soodne elukeskkond, kus on aktiivne ja mitmekesine majanduselu. Suurtööstus on konkurentsivõimeline kogu maailmas ning ettevõtlusaktiivsus Eesti keskmisest kõrgem. Ettevõtluse pikaajalise edu tugisambad on arenenud infrastruktuur ning läbimõeldud hariduskorraldus, mis arvestab õppijaskonna keelelist ja kultuurilist omapära. Ida-Virumaast on kujunenud riigi keskmisest kõrgema tööhõive ja keskmiste palkadega maakond, **mis on suurepärane koht elamiseks ja töötamiseks.**“

### **Küsimused noortele töörühmas**

- 1. Kas Sina tahad osaleda, et selle sihini jõuda? Kuidas Sa saad seda teha?*
- 2. Tule ja räägi, mida noor inimene mõtleb täna Ida-Virumaa arengu tugevustest ja nõrkustest.*
- 3. Paneme koosmõtlemise tulemusena kokku märgukirja maakonna juhtidele, kus on noorte inimeste ettepanekud, kuidas noored saavad maakonna arengus aktiivselt osaleda.*

### **NOORTE ARVAMUS:**

Noorte seisukohalt Ida-Virumaa TUGEVUSED, mida noored ise saavad tugevamaks muuta ja nõrkused, mida noored ise saavad minimiseerida.

#### **I TUGEVUSED:**

Töörühm kasutas järgmiseid abiküsimusi.

Mis on maakonnas hästi?

Millised on maakonna eelised võrreldes teiste Eesti maakondadega?

Milliseid olulisi ressursse (inimesed, loodusvarad, investeeringud) maakonnas on?

Mida väljaspool Ida-Virumaad olevad noored näevad head meie maakonnas?

+ palju noori inimesi (Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)

○ noored jäävad maakonda

+ aktiivsed noored (Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)

○ noored saavad korraldada ja osaleda ühistel üritustel

○ noored saavad äratada huvi oma tegevuste vastu, et kaasata teisi

○ noored saavad levitada vajalikku informatsiooni aktiivsete noorte tegemistest

+ rikas maakond loodusvaradelt (Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)

- noored saavad hoida loodust
- noored saavad istutada puid
- noored saavad osaleda koristamisel
- +tuhamäed kui vaatamisväärsused(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noored räägivad oma tuttavatele, et meil on tuhamäed, mida mujal eestis ei ole
- +sport(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noored saavad ise korraldada üritusi
  - noored saavad ise koostada erinevaid projekte spordi toetuseks
  - osaleda
- +rahvuste segunemine(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noored kasutavad võimalust tundma õppida erinevaid kultuure, keeli
- +soodne asukoht, (sadamad) (Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noored saavad hoida häid suhted naabritega
- +maakonna meediaväljaanded(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noorte väljaantavad koolilehed, ajakiri, kooliraadiote tegevus
- +maakonna huviringid(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - küsitelad noori, mida nad tahasid teha
  - anda edasi noorte huvid täiskasvanutele
- +vene-eesti keele praktika(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - eri keelt kõnelevate noorte ühised tegevuste läbiviimised
- +maavalitsuse juured tegelev noorte kogu(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noored osalevad seal aktiivselt
- +kõrgharidus maakonnas mõlema keeles(Kuidas saavad noored ise tugevust tugevdada?)
  - noored õpivad oma kodukohas

## II NÕRKUSED:

Töörühm kasutas järgmiseid abiküsimusi.

Mida võiks parandada maakonnas?

Mida tehakse halvasti maakonnas?

Mida peaks vältima maakonnas? Mida me ei tohiks teha?

Mis väljaspool Ida-Virumaa olevate noorte arvates ei ole meie maakonnas hästi?

-tööpuudus(Kuidas noored ise saavad minimiseerida nõrkuis?)

- noored saavad olla ise tööandjad
- noored õpivad selgeks eesti ja vene keele ja on tööturul nõutud

-passiivsus/ükskõiksus

- noored kaasavad ka mitte aktiivseid noori oma tegevustesse

-palk ei ole maakonnas konkurentsivõimeline

- noored saavad olla ise tööandjad

-sotsiaalsed pahed

- noored on teadlikud pahede tekkimise võimalikkusest ja hoiduvad nendest

-halb keelte valdamine

- noored kasutavad unikaalset keelekeskkonda Eestis ja õpivad ise ilma kooli abita vähemalt eesti ja vene keelt
- noored leiavad endale erinevaid keeli valdavaid sõpru ja suheldes nendega omandavad erinevaid keeli

-ökoloogiline olukord

- noored on teadlikud riskidest ja ohtudest

- patriotismi puudus
  - o õppida rohkem tundma oma kodumaa ajalugu
- noorte poliitika
  - o noortel on vaja aktiivsemalt osaleda poliitika kujundamisel nii maakonna kui ka Eesti tasemel
- mujal Eestis elavate inimeste kriitiline suhtumine maakonda
  - o noored saavad oma tuttavatele rääkida ka head maakonnast
  - o noored saavad läbi ajakirjanduse teada anda, et maakonnas tegeletakse ka positiivsete asjadega
- vähe vabaaja veetmise võimalusi
  - o noored saavad teha ettepanekuid, mida on veel maakonda vaja, et siin oleks hea elada

### **Töörühm: Noored kultuuride risttuultes**

Töörühma juht Aurika Komsaare\_õppejõud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiast ja I kursuse üliõpilased (erialalt huvijuht multikultuurses keskkonnas)

### **NOORTE ARVAMUS – TULEMUSED**

Töötoas kasutasime kaardimängu BARNGA, mis näitab simulatsioonimängule omaselt väga selgelt, et erinevate käitumisnormide alusel tegutsevatel inimestel tekib omavahel vähemalt arusaamatusi, kui mitte lahkkelisid. Mängu käigus kogetakse selliseid situatsioone. Samuti teadvustatakse sellele simulatsioonimängule järgnevas tagasiside osas, millised on mängijate poolt kasutatavad taktikad järgitavate normide erinevusest tekkinud kriitiliste situatsioonide lahendamisel.

Edasi toomegi ära valiku noorte poolt tagasiside voores tehtud järeldusi:

- Mäng aitas aru saada uute tulijate tunnetest ja läbielamistest;
- Integratsioon on keeruline protsess, väiksemaid rahvaid tuleks osata omaks võtta, luues tingimusi, et vähemused tunneksid end soovitud ja omadena;
- Need, keda on rohkem, need on boonuses;
- Rahvus pole kõige olulisem, kõigil on oma iseloom;
- Selleks, et oma koht leida, tuleb ise tegutseda;
- Tagasihoidlikel on raske kollektiivi sulanduda - kollektiiv peaks seda märkama ja aitama;
- Et teised Sinust aru saaksid, tuleb oma seisukohti avaldada, oma tunnetest rääkida;
- Reaalsuses võib ignoreerimine viia teiste seast välja tõukamiseni, üksteist kuulates võib leida sobivaimad lahendused;
- Mõnikord tegutseme nii, et me ei teagi missugused on (ümbritsevate) reeglid;
- Mängus nähtu põhjal arvan, et kui satutakse uude kollektiivi või kultuuri, on põhimõtteliselt kolm võimalust, kuidas käituda: a) tulija võtab omaks sihtkoha reeglid ja normid ning saab grupi liikmeks; b) tulija surub jäigalt peale oma norme ja teda tõrjutakse eemale; c) tulija tutvustab ka oma norme, teeb seda viisakalt ja taktitundega ning ta võetakse omaks (võimalik, et üle võetakse ka mõned tema normid)

Meie töögrupi noorte seas oli nii eestlasi kui venelasi. Töös olime orienteeritud sellele, et kõik toimuvast aru saaksid, seetõttu toimus põhiosa eesti keeles. Vajadusel vahendati teksti kas vene või eesti keelde.

## **Töörühm: Noorte roll kodanikuühiskonnas**

Töörühmajuht Reet Valing Kodanikukoolitus juhatuses liige .

### **NOORTE ARVAMUS – TULEMUED**

Paljud õpilased, kes olid 12. grupis, osalevad mitmete mittetulundusühingute töös ning kuuluvad kooli õpilasmavalitsusse. Olgem ausad, et meie tulevik sõltub meist endist ning noortel on sageli palju rohkem igasuguseid ideid kui vanematel inimestel. Paljudel noortel jätkub entusiasmi ühe alaga tegelemiseks väga kauaks, aga mõni võib ka kiiresti läbi põleda. Kolmandas sektoris peavad töötama inimesed, kellel on väga hea võime küsida raha ning nad peavad oskama seletada, milleks neil seda vaja läheb.

Väga vähestel noortel on rahaküsimise kogemus. Tihti on nii, et kui õpilased otsivad sponsoreid, siis ei taheta neid aidata, suhtutakse neisse üleolevalt. Peep Mühlis on öelnud: “Kui te olete saanud äri sektorist raha, palun informeerige seda firmat oma asjadest.” Aruanne peab olema täpne. Rahaandjasse peab suhtuma nagu sõpra. Kolmandas sektoris peab töötama vastavalt oludele, peab olema “elastne”, käega ei tohi lüüa. Kui inimene annab kergelt alla, siis polegi mõtet minna kolmandasse sektorisse tööle. “Kolmas sektor, see on maffia.” – just nii arvas üks noormees.

Kas Te oleksite nõus ohverdama oma kõige väärtuslikumad asjad: elu, pere, tervis, vabadus? Kolmandas sektoris töötamine on nagu elu: see võtab ära kogu vaba aja. Selleks, et töötada kolmandas sektoris, on vaja head meeskonda. Meeskonda peavad kuuluma inimesed, kellega on hea ja meeldiv töötada. Inimesed pole võrdselt head igas valdkonnas: mõni oskab matemaatikat, teine keeli. Paljud õpilased on pädevad organiseerimises. Mõned noored, kes midagi kätte võtavad, viivad oma ideed ka teostuseni. Nende peale võib loota. Inimese kompetentsust saab kontrollida praktikas. Katsetama peab mitu korda.

Mittetulundusühingud tuleb luua huvide, mitte inimeste vanuse järgi. Kui me teeme koostööd erinevas vanuses inimestega, siis võivad tekkida konfliktid, sellepärast et paljud vanemad inimesed peavad end noortest targemaks. Vanemate inimestega koos töötamise plussiks on see, et neil on rohkem kriitikameelt kui noortel. Kui midagi teha ühiskonna heaks, siis peaksid kõik ühiskonnagrupid tegema koostööd.

Kolmas sektor töötabki nendel põhimõtetel, millest me juba teadlikud olime. Inimene võib olla korraga mitmes erinevas mittetulundusühingus, keegi ei saa piiranguid seada.

Kui meie ei tee, kes siis teeb?!

Olgem kompetentsed ja aktiivsed noored! J

Scriptad olid: Triin Rannamaa ja Katre Virkus